

DE KEUZE VAN DE SCHRIJVERS

Schrijvers zijn natuurlijk ook lezers. Welke boeken zijn hen bijgebleven van het literaire jaar 2015? En naar welke klassieker dwalen hun gedachten weleens af achter de werktafel?

Drie pertinente vragen

- 1 Wat is de beste Nederlandstalige roman, verhalen- of poëziebundel verschenen in 2015?
- 2 Wat is het beste anderstalige boek (fictie of non- fictie) dat je dit jaar gelezen hebt?
- 3 Welke klassieker uit de wereldliteratuur zou je zelf geschreven willen hebben?

Jamal Ouariachi (°1978)

Publiceerde in 2015 *Een honger* bij Querido. 1. Sorry, geen roman of verhalenbundel, maar poëzie: **Meer mensen dan reddingsvesten van Willem Thies**. Zwaarmoedige gedichten voor bij de centrale verwarming. Thies laat verderf en verlies zien in taal die leeft en bruist. 2. *Twee jaar, acht maanden en achtentwintig nachten* van Salman Rushdie. Rushdie laat zich niet afschrikken door de realismeterreur waar de letteren de laatste jaren onder lijden. Voor hem geen Knausgårdiaanse realitysoap, maar een onverschrokken sciencefictionsprookje met filosofische ruggengraat. 3. Geen enkele. Het enige boek dat ik zou willen - en kunnen - schrijven, is mijn volgende boek.

Yannick Dangre (°1988) Recentste roman: *Maartse kamers*. Zijn nieuwe roman, *De idioot en de tederheid*, verschijnt op 7 april 2016 bij De Bezige Bij. 1. Een onmogelijke keuze tussen *De onderwaterzwemmer* van P.F. Thomése en *Jij zegt het van Connie Palmen*. Om puur praktische redenen misschien de eerste, want Thomése is veel te weinig bekend in Vlaanderen; daar moet met dit schitterende boek over een man die zijn vader verliest maar eens verandering in komen. 2. Patrick Modiano en Marguerite Duras heb ik al te vaak genoemd, dus bij deze: 99 francs van Frédéric Beigbeder, de levende Oscar Wilde van de Franse letteren. Net als zijn negentiende-eeuwse evenknie is hij niet de grootste romanschrijver, maar wel een onuitputtelijke bron van oneliners, superieure ironie en vrolijkheid met een touch of genius and melancholy. 3. *Les chants de Maldoror* van Lautréamont.

Saskia De Coster (°1976) Publiceerde dit jaar de roman *Wat alleen wij horen* bij Prometheus. 1. *Een Honger* van Jamal Ouariachi toont welke rol literatuur vandaag kan spelen: niet sussen en in slaap wegen, niet bevestigen en melige praatjes verkopen, maar porren, opschudden, vragen stellen. Een

Honger betreedt het domein van het taboe - een ontwikkelingshulp beschuldigd van pedofilie - en daar is het ongemakkelijk én boeiend toeven, omdat de meesterlijke schrijver alle westerse waarden tegen het licht houdt en in vraag stelt. 2. *A Little Life* van Hanya Yanagihara: kleine levens van kleine mensen, en waarom het leven zoveel jaren na een pijnlijke kindertijd nog altijd zo kan slepen. 3. Laurence Sterne, *The Life and Opinions of Tristram Shandy, Gentleman*: incontournable. Letterenland is nog altijd niet bekomen van dat boek dat buitelt, dartelt, alle grenzen te buiten gaat.

Yves Petry (°1967) Publiceerde dit jaar de roman *Liefde bij wijze van spreken* bij De Bezige Bij. 1. *Erg genoten van De brieven van Frans Kellendonk*, een selectie die dit jaar verscheen naar aanleiding van zijn overlijden, 25 jaar geleden. Daarin toont hij zich de speelse en superieure geest die hij bij leven is geweest. Ernstig, complex, onbegrepen en gekweld, en toch een en al levenslust en taalplezier. Een zielsverwant, denk je dan. Over de laatste pagina's hangt de schaduw van zijn nabije en voortijdige dood. Dan komt er een eenzaamheid naar boven, totaal niet geposeerd, waar de lezer zich minder graag herkent. Maar dat hoort erbij. 2. *Moussa of de dood van een Arabier van Kamel Daoud*. Een antwoord op *De vreemdeling* van Camus, waarin een anonieme Algerijn wordt vermoord. In dit boek krijgt dat slachtoffer een naam en een geschiedenis via het relaas van zijn broer. Een verhaal over wraak en de zinloosheid daarvan. Krachtig, compact, intens, poëtisch proza. Het boek telt maar 150 pagina's, maar het lijken er 500. 3. *Lolita* van Vladimir Nabokov.

Herman Brusselmans (°1957) Publiceerde dit jaar de roman *Zeik en de moord op de poetsvrouw van Hugo Claus* bij Prometheus. Vrijdag 8 januari verschijnt *Poppy en Eddy en Manon en Roy Harper* bij Prometheus. 1. *Hotel Rozenstok* van Christophe Vekeman. Een goed gestructureerde en technisch prima gevormde roman, over een schrijver die niet

kan schrijven, en later toch weer wel, nadat hij in Hotel Rozenstok allerlei dingen, realistisch en suprarealistisch, heeft meegemaakt. 2. Wij van David Nicholls. Een roman over relaties, tussen man en vrouw, tussen ouders en zoon. In wezen een tragisch verhaal (de liefde is voorbij maar kan misschien toch nog gered worden), maar typisch voor Nicholls is dat hij de lezer op een heel charmante manier goed kan laten lachen. 3. Ik had Good as Gold van Joseph Heller willen schrijven, een tijdloze roman die speelt in de jaren 70, vol grappen en grollen, en ondertussen wordt de politieke situatie in Amerika op een satirische wijze tot brandhout gekapt.

Daan Heerma van Voss (°1986) Publiceerde dit jaar het reisverhaal Een verlate reis bij De Bezige Bij. Op 8 januari verschijnt zijn roman De laatste oorlog bij De Bezige Bij. 1. Honorair kozak van Tommy Wieringa. Het boek, vol reisverhalen, kleine zelfonderzoeken en fantasieën over niet-geleide levens, leert je op een even zachte als onverbiddelijke manier opnieuw te kijken, naar jezelf, naar het leven. Het leert je vragen te stellen, te reizen zonder te bewegen. Slechte boeken stillen je nieuwsgierigheid, goede boeken voeden haar. 2. Here van Richard McGuire. Een graphic novel (bij gebrek aan een beter woord) die één hoek van één kamer van één huis toont, dwars door de tijd heen. Ooit liepen er wolven, ooit stond er een wieg, ooit omhelsden mensen elkaar precies op die plek, of vochten ze er een bittere ruzie uit. Een bizar boek dat het leven openbreekt en je overlaadt met nostalgie en relativering. 3. Die vraag sta ik mezelf niet toe.

Charlotte Mutsaers (°1942) Laatste werk: de poëziebundel Dooier op drift bij De Bezige Bij. Haar nieuwe roman Harnas van hansaplast zal verschijnen bij Das Mag Uitgevers. 1. Compassie van Stephan Enter. Dit boek bevat me sowieso al vanwege de muzikale en zorgvuldige stijl. Het gaat over de liefde. Maar zó heb ik slechts zelden over liefde gelezen. Niet de afgezaagde strijd tussen dionysisch en apollinisch speelt hier de hoofdrol, maar zuivere compassie. Met wie of wat, daar bleef ik nog lang over nadenken. 2. Soumission van Michel Houellebecq (uitstekend vertaald door Martin de Haan). Dit boek van alweer een groot stilist is een mengsel van absurditeit en diepe ernst. Houellebecq ('De Koran bleek beter dan ik dacht') trakteert ons weer op de meest onverwachte denkbeelden en prachtige dialogen maar houdt ons tevens een forse spiegel voor. Je voelt aan je water dat hij de vrijheid van het Vrije Westen uiterst bedreigend acht en met een flinke korrel zout neemt. 3. Zelf zou ik graag De elzenkoning van Michel Tournier hebben geschreven.

Maartje Wortel (°1982) Publiceerde in 2015 Er moet iets gebeuren bij Das Mag Uitgeverij. 1. Jij zegt het van Connie Palmen. Dit boek sleurde mij een oneindige diepte in. Zowel op een angstaanjagende als op een prettig melancholieke manier. De

personages Ted Hughes en Sylvia Plath zijn (uiteraard om voor de hand liggende redenen) levensecht. Een gedurfd en gelaagd boek, dat mij zeer heeft verrast. 2. Sapiens, een kleine geschiedenis van de mensheid van Yuval Noah Harari. Sommige mensen geloven nog altijd dat de mens een superieur wezen is. Dit boek legt brutaal uit hoe en waarom de mens is zoals hij is en waarom we fictie nodig hebben om te kunnen overleven. Zeer ontvullend en verhelderend. 3. Om het even welk verhaal van de meester van het korte verhaal: Anton Tsjechov.

Christophe Vekeman (°1972) Publiceerde in 2015 de roman Hotel Rozenstok bij De Arbeiderspers. 1. De stilte van het licht van Joost Zwagerman. De overrompelende kracht van Zwagerman als essayist was dat hij niet alleen schreef met een kennis van zaken die alsmaar zeldzamer wordt, maar ook uit liefde. Liefde voor de taal, de kunst en het leven. 2. Tot morgen van Tore Renberg. Een razend spannende rasvertelling die wemelt van de compleet verknipte personages met wie het niettemin verontrustend vlot meelevend is. 3. Gone with the Wind van Margaret Mitchell.

Annelies Verbeke (°1976) Publiceerde in 2015 de roman Dertig dagen bij De Geus. 1. Als water in de woestijn van Ida Simons (1911-1960). Fragmenten en verhalen, met een nawoord van mij. Blij dat deze auteur herontdekt werd. Eerder dit jaar verscheen haar In memoriam Mizzi als apart uitgegeven (en volmaakt) kort verhaal. Ze schrijft speelt en geraffineerd over de strijd tussen onschuld en schadelijkheid, en andere menselijke dilemma's. 2. The Redemption of Galen Pike van Carys Davies, de terechte winnaar van de Frank O'Connor International Short Story Award 2015, de grootste prijs voor verhalenbundels. Een heel eigen stem. Het schrijfplezier spat van de bladzijden. Nooit voorspelbaar. 3. De Petersburgse vertellingen van Nikolaj Gogol (in de nieuwe uitgave herdoopt als Petersburgse verhalen).

Peter Verhelst (°1962) Publiceerde in 2015 De kunst van het crashen bij Prometheus. Vrijdag 8 januari verschijnt zijn nieuwe dichtbundel Zing Zing bij Prometheus. 1. Cinderella van Michael Bijnens: totaal over the top, woest, orgiastisch, dolgedraaid, krankzinnig. Valt buiten elke categorie. 2. In ogeschouw van Julian Barnes: ingetogen, elegant boek van iemand die ervan houdt om met kunst te leven. Heerlijk om het soms oneens te zijn met deze schrijver. 3. Moby Dick van Herman Melville.

Peter Terrin (°1968) Laatste boek: de novelle Monte Carlo. 1. Hotel Rozenstok van Christophe Vekeman. Het zoveelste hoogtepunt in het oeuvre van een onnavolgbare taalacrobaat. In het circus van de Nederlandstalige letteren vindt u Vekeman hoog in de nok, met blote borst, zonder vangnet. 2. Zeven jaren van Peter Stamm. Prachtige, ingetogen roman over

een man met een geslaagd leven die zich probeert te onttrekken aan zijn begeerte voor een simpele, onaantrekkelijke, katholieke vrouw. 3. The New York Trilogy van Paul Auster, of Gewassen vlees van Thomas Rosenboom.

P.F. Thomése (°1958) Publiceerde in 2015 De onderwater- zwemmer bij Atlas Contact. 1. Het bedenkelijke. Over het obscene in de cultuur van Stefan Hertmans. Al maanden ligt dit puike denkwerk bij mij thuis in het kleinste kamertje, alwaar ik mij in dagelijkse zittingen laat verheffen door Hertmans' ongenaakbare uiteenzettingen over onze perverse honger naar obsceniteit. 2. Herkomst van Botho Strauss. Botho is back in business. Beeldschoon 'vaderboek', waarin de schrijver poëtisch en filosofisch zijn 'verloren tijd' in kaart brengt. Het beste dat ik dit jaar las. 3. De Aleph en andere verhalen van Jorge Luis Borges. Het ideale verhaal kent geen schrijver. Het overkomt je, als een gerucht, een droom, als de navertelling van iemand die er zelf ook niet bij is geweest. Lang heb ik Borges willen zijn.

Lize Spit (°1988) In januari verschijnt haar roman Het smelt bij Das Mag Uitgevers. 1. Kameleon van Charlotte Van den Broeck. Coming-of-age-poëzie waarin verschillende facetten van vrouwelijkheid worden onderzocht. Herkenbaar, grappig, teder en daardoor ook ontroerend. 2. The Gigantic Beard That Was Evil van Stephen Collins. Prachtige en tegelijk bevreedende graphic novel over de eenzaamheid 'Dave' wiens baard zo snel groeit dat het een nationaal probleem wordt. Het boek is helemaal met potlood getekend en opent met de onheilspellende woorden 'beneath the skin of everything is something nobody can know'. Collins wordt terecht omschreven als de reïncarnatie van Roald Dahl. 3. Lolita van Vladimir Nabokov. Wil niet elke schrijver een personage ontwikkelen als Humbert, waarvoor de lezer zowel walging als sympathie voelt? Bovendien heeft Nabokov een onberispelijke, smeuge stijl.

Paul Baeten Gronda (°1981) Publiceerde in 2015 de roman Wanderland bij Hollands Diep. 1. Ik heb tijdens het schrijven van mijn laatste boek - zoals steeds - geen nieuw Nederlandstalig werk gelezen. Maar ben nu wel benieuwd naar Dertig dagen van Annelies Verbeke, ook al omdat er een grappige wolk op de cover staat. Zo eenvoudig kan het ook weer zijn. 2. The Wolf Border van Sarah Hall. Ik hou van het Engels van Hall. Nooit overdreven opgetut, nooit beschamend naakt. Ze volgt in haar ritme en woordkeuze de landschappen en de seizoenen die ze in dit boek zo juist beschrijft. Ik hou van de mengeling van wildernis, eenzaamheid, excentriciteit en heroveringsdrang in dit verhaal over een zoöloge die de wolven wil terugbrengen naar het Engelse platteland. 3. The Great Gatsby van F. Scott Fitzgerald.

Herman Koch (°1953) Zijn laatste roman is Geachte heer M. 1. De onderwaterzwemmer van P.F. Thomése. Meesterlijke, licht kwaadaardige vertelling die leest als een ouderwetse avonturenroman. 2. De wetten van de melancholie van Georgi Gospodinov. Het beste buitenlandse boek van dit jaar komt voor de verandering uit Bulgarije. Niet na te vertellen, zo goed. 3. Geen enkele, veel te veel werk.

Tommy Wieringa (°1967) Publiceerde in 2015 het reisverhalenboek Honorair kozak bij De Bezige Bij. 1. Hallo muur van Erik Jan Harmens. Het heel grappige en heel pijnlijke relaas van harmens' schaduwbestaan als alcoholist. Ik ken de auteur, we zijn bevriend, ik wist niet dat hij zo veel zoop. Intieme vreemden. 2. Tussen de wereld en mij van Ta-Nehisi Coates. Wat het betekent om in een zwarte huid te leven. Een aangrijpend betoog over de angst voor de vernietiging van het zwarte lichaam door blanke machtsdragers. Om in je witte oren te knopen. 3. Treindromen van Denis Johnson. Schitterende novelle over het leven van een onbelangrijk man. Niet alleen ik, ook de Oostenrijkse auteur Robert Seethaler had het graag geschreven. Sterker, hij schreef met zijn novelle Een heel leven een verdienstelijke kopie. Hij moet gedacht hebben: 'Als twee mensen hetzelfde doen, doen ze niet hetzelfde' (Terentius, Romeins blijspeldichter).

Roderik Six (°1979) Publiceerde in 2015 de roman Val bij Prometheus. 1. Een honger van Jamal Ouariachi. Een boek dat ik met stijgende verbazing en bewondering heb gelezen. Ouariachi danst over de wereldproblematiek, tergt onze maatschappelijke hysterie en mengt er ook nog eens een knap liefdesverhaal door. 2. The Book of Strange New Things van Michel Faber. Indringende roman over het verlies van een geliefde. Klassiek thema waar Faber een hoogst eigen invulling aan geeft. Naar eigen zeggen zijn laatste roman - na de dood van zijn vrouw ziet hij geen heil meer in het schrijven. 3. De Gedaanteverwisseling van Franz Kafka.

Frederik Willem Daem (°1988) Publiceerde in 2012 de verhalenbundel Zelfs de vogels vallen bij De Bezige Bij. 1. Generator van Koen Sels. In alle eerlijkheid lees ik nauwelijks contemporaine fictie. Toch ben ik blij dat ik dit jaar een uitzondering heb gemaakt voor het debuut van Koen Sels. Een compromisloos boek zoals ik er nog maar weinig gelezen heb. 2. Bartleby & Co van Enrique Vila-Matas. Een boek uit 2000 dat me dit jaar in de handen werd gedruwd. In een vorm die bestaat uit voetnoten gaat Vila-Matas op zoek naar auteurs die de kunst van het schrijven hebben afgezworen. Redenen waarom het allemaal niet meer hoeft. Daar vind ik de troost in om verder te gaan. 3. Wisselt naargelang van mijn gemoed, maar als je het me nu vraagt, dan zonder twijfel Turks fruit van Jan Wolkers.